

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

навчально-методичної роботи

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 24 Сфера обслуговування

спеціальність 242 Туризм і рекреація

освітньо-професійна програма Туризм

Завідувач(ка) кафедри Підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу

(назва кафедри)

(підпис)

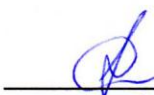
Салун М.М.

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

Туризм

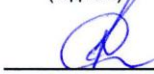
(назва програми)

(підпис)

Стрижак О. О.

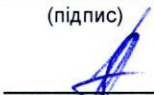
(прізвище та ініціали)

Укладачі:

(підпис)

Стрижак О.О.

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Вовк К. М.

(прізвище та ініціали)

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2025

УДК 338.48(076.034)

НЗ1

Укладачі: О. О. Стрижак

К. М. Вовк

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу.

Протокол № 2 від 04.09.2024 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти спе-
НЗ1 ціальності 242 «Туризм і рекреація» освітньої програми «Туризм»
першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад.
О. О. Стрижак, К. М. Вовк. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. –
22 с.

Подано загальні положення, мету, завдання, зміст і структуру різних видів практик: ознайомлювальної, виробничої, науково-дослідної та переддипломної. Описано процес організації, принципи керівництва та контролю проходження за видами практик. Визначено порядок звітності за результатами практик, їх захисту і підсумкового контролю.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 «Туризм і рекреація» освітньої програми «Туризм» першого (бакалаврського) рівня.

УДК 338.48(076.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2025

Вступ

Наскрізню програму практики складено, відповідно до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, розробленого згідно із Законом України «Про вищу освіту», Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. № 93, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, уведеним у дію наказом ректора університету від 26.10.2020 р. № 198, стандартами вищої освіти, освітньо-професійною програмою «Туризм», першого (бакалаврського) рівня спеціальності 242 «Туризм і рекреація».

Програма практичної підготовки дозволяє здобувачам вищої освіти скласти чітке уявлення про те, що їм доведеться робити під час практики, як виконати індивідуальне завдання, яку допомогу можна дістати від керівників практики, закладу вищої освіти та підприємства (організації, установи), а також працівників (керівників) підприємства, із якими вони будуть зустрічатися в ході практики.

Здобувачі вищої освіти здобудуть потрібний обсяг практичних знань і умінь, відповідно до складених робочих програм практик.

1. Види, загальні характеристики, мета і заплановані результати практик

1.1. Види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кафедри, що забезпечують організацію	Тривалість практики	Семестри
I	Ознайомлювальна	+	–	Підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу	3 тижні	II
III	Виробнича	+	–	Підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу	7 тижнів	VI
IV	Виробнича	–	+	Підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу	4 тижні	VII
IV	Науково-дослідна	+	–	Підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу	3 тижні	VIII
IV	Переддипломна	+	–	Підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу	6 тижнів	VIII

1.2. Характеристика практик (табл. 2).

Усі види практик є обов'язковими освітніми компонентами.

Характеристика практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестри	Форми контролю
I	Ознайомлювальна	II	–	4	120	II	Звіт
III	Виробнича	III	–	6	180	VI	Звіт
IV	Виробнича	IV	–	5	150	VII	Звіт
IV	Науково-дослідна	IV	–	5	150	VIII	Звіт
IV	Переддипломна	IV	–	9	270	VIII	Звіт

1.3. Мета практик:

1.3.1. Ознайомлювальна практика. Метою практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі змістом, специфікою та різними аспектами їхньої майбутньої професійної діяльності, досвідом та особливостями діяльності підприємств туристичного бізнесу.

Завданнями практики є:

- 1) ознайомлення зі структурою організації туристичного підприємства;
- 2) ознайомлення з правовими аспектами функціонування туристичного бізнесу;
- 3) ознайомлення з процесом розроблення та технологією просування туристичного продукту;
- 4) ознайомлення з основними принципами раціонального використання туристично-рекреаційних ресурсів території в туристичній діяльності;
- 5) формування звіту на підставі отриманої інформації за планом, розробленим керівником практики від університету.

1.3.2. Виробнича практика. Метою цього виду практики є поєднання теоретичного матеріалу та практичного ознайомлення здобувачів вищої освіти з організацією діяльності підприємств туристичного бізнесу; оцінювання бази практики з позиції ефективності організації туристичної діяльності; аналіз функціонування туристичної інфраструктури; визначення можливості вдосконалення роботи туристичного підприємства в сучасних умовах.

Завданнями практики є:

- 1) закріплення теоретичних знань;
- 2) практичне застосування здобутих теоретичних знань для проведення аналізу діяльності бази практики з використанням різних методів дослідження;
- 3) набуття практичного досвіду через виконання доручень керівників бази практики;
- 4) формування звіту на підставі зібраної інформації за планом, розробленим керівником практики від університету.

1.3.3. Науково-дослідна практика. Метою практики є формування в здобувачів вищої освіти науково-дослідних компетентностей: набуття досвіду самостійної науково-дослідної роботи, практичне застосування методів проведення наукового пошуку, підбір фактичного матеріалу для виконання дипломної роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Завданнями практики є:

- 1) формування наукового світогляду здобувачів вищої освіти;
- 2) оволодіння сучасними методами збирання, аналізу й опрацювання наукової інформації;
- 3) визначення структури та основних завдань бакалаврського дослідження;
- 4) закріплення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін;
- 5) апробація основних теоретичних і практичних висновків бакалаврської роботи (у формі виступів на конференціях, написання наукових статей).

1.3.4. Переддипломна практика. Метою практики є збирання, опрацювання, систематизація, аналіз інформації, потрібної для організації та здійснення туристичної діяльності, закріплення та поглиблення теоретичних знань здобувачів вищої освіти.

Завданнями практики є:

- 1) здобуття практичних навичок для розв'язання прикладних проблем розвитку підприємств туристичного бізнесу;
- 2) аналіз законодавства у сфері туризму;
- 3) оцінювання конкурентного середовища підприємств туристичного бізнесу;

- 4) діагностика основних показників діяльності підприємств туристичного бізнесу та розроблення рекомендацій за результатами аналізу;
- 5) розроблення пропозицій щодо удосконалення системи управління підприємствами туристичного бізнесу в сучасних умовах.

1.4. Заплановані компетентності та результати навчання (табл. 3).

Таблиця 3

Заплановані компетентності та результати навчання за видами практик

Спеціальні компетентності (СК)	Загальні компетентності (ЗК)	Результати навчання (РН)
1	2	3
Ознайомлювальна практика		
–	ЗК04	РН4
–	ЗК03	РН6
СК2, СК5, СК6, СК7, СК9, СК16	ЗК01, ЗК08, ЗК10	РН10
СК11, СК15	ЗК01, ЗК04, ЗК14	РН17
Виробнича практика		
СК3, СК7, СК8, СК11, СК12, СК16	ЗК01, ЗК04, ЗК05, ЗК08, ЗК09, ЗК13	РН8
СК3, СК8, СК11, СК14, СК15, СК16	ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ЗК08, ЗК09, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13	РН13
СК6, СК8, СК13, СК14, СК15	ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК08, ЗК10, ЗК11, ЗК13	РН14
СК1, СК3, СК7, СК8, СК13, СК14, СК15	ЗК01, ЗК03, ЗК05, ЗК08, ЗК10, ЗК11, ЗК13	РН15
СК1	ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК06	РН16
СК11, СК15	ЗК01, ЗК04, ЗК14	РН17
СК2, СК3, СК4, СК10, СК11, СК13, СК15	ЗК01, ЗК05, ЗК13	РН18
СК1, СК3, СК4, СК8, СК9, СК10, СК11, СК13, СК14, СК15, СК16	ЗК01, ЗК08, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13, ЗК14	РН19
СК1, СК3, СК5, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК13, СК16	ЗК01, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ЗК06, ЗК08, ЗК10, ЗК13	РН20
СК1, СК3, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК13, СК14, СК16	ЗК01, ЗК03, ЗК04, ЗК06, ЗК10, ЗК13	РН21

1	2	3
Науково-дослідна практика		
СК1, СК3, СК7, СК8, СК13, СК14, СК15	ЗК01, ЗК03, ЗК05, ЗК08, ЗК10, ЗК11, ЗК13	РН15
СК1	ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК06	РН16
СК2, СК3, СК4, СК10, СК11, СК13, СК15	ЗК01, ЗК05, ЗК13	РН18
СК1, СК3, СК5, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК13, К16	ЗК01, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ЗК06, ЗК08, ЗК10, ЗК13	РН20
Переддипломна практика		
СК3, СК8, СК11, СК14, СК15, СК16	ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ЗК08, ЗК09, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13	РН13
СК6, СК8, СК13, СК14, СК15	ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК08, ЗК10, ЗК11, ЗК13	РН14
СК1, СК3, СК7, СК8, СК13, СК14, СК15	ЗК01, ЗК03, ЗК05, ЗК08, ЗК10, ЗК11, ЗК13	РН15
СК1	ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК06	РН16
СК11, СК15	ЗК01, ЗК04, ЗК14	РН17
СК2, СК3, СК4, СК10, СК11, СК13, СК15	ЗК01, ЗК05, ЗК13	РН18
СК1, СК3, СК4, СК8, СК9, СК10, СК11, СК13, СК14, СК15, СК16	ЗК01, ЗК08, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13, ЗК14	РН19
СК1, СК3, СК5, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК13, СК16	ЗК01, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ЗК06, ЗК08, ЗК10, ЗК13	РН20
СК1, СК3, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК13, СК14, СК16	ЗК01, ЗК03, ЗК04, ЗК06, ЗК10, ЗК13	РН21

Примітка.

СК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

СК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

СК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

СК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

СК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

СК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

СК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

СК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. Використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

РН1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

РН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

РН3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

РН4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

РН5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

РН6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

РН7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

РН8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

РН9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

РН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

РН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

РН12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

РН13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

РН14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

РН15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

РН16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

РН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

РН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

РН19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

РН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

РН21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

РН22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

2. Зміст практик

2.1. Ознайомлювальна практика.

2.1.1. Вивчення основних напрямів діяльності фахівця з туризму:

процес організації та планування турів;

розроблення туристичного продукту;

продаж та бронювання турів.

2.1.2. Вивчення принципів організації діяльності туристичного підприємства:

робота туристичного підприємства з партнерами під час розроблення, формування та пропозиції туристичного продукту.

2.1.3. Вивчення правових аспектів організації туризму:

українське законодавство у сфері туризму і рекреації;

діяльність міжнародних туристичних організацій.

2.2. Виробнича практика.

2.2.1. Визначення основних тенденцій розвитку туристичної сфери:

оцінювання розвитку світового туризму;

оцінювання розвитку туризму в Європейському регіоні;

визначення найпоширеніших видів туризму в Україні;

визначення найпоширеніших видів туризму за локацією знаходження бази практики;

підбиття підсумків за першим розділом.

2.2.2. Надання характеристики бази практики за такими складовими:

назва, форма власності, місце розташування, термін роботи на ринку, кількість співробітників, організаційна структура;

види послуг, які пропонує база практики;

напрями діяльності бази практики.

2.2.3. Надання характеристики бізнес-зв'язків бази практики:

взаємодія з виробниками туристичних послуг;

бізнес-партнери підприємства.

2.2.4. Опис принципів організації, розроблення та пропозиції послуг, що надає база практики:

визначення принципів розроблення пропозиції споживачу;

визначення принципів вибору каналів просування послуги: соціальні мережі тощо;

оцінювання доцільності запропонованих послуг із позиції потенційної затребуваності певної послуги;

аналіз основних напрямів, за якими працює підприємство.

2.2.5. Розроблення пропозицій щодо розвитку певного виду туризму для бази практики.

2.2.6. Формування звіту на підставі отриманої інформації.

2.3. Науково-дослідна практика.

2.3.1. Розроблення концепції наукового дослідження за такими складовими:

визначення актуальності теми наукового дослідження;

визначення об'єкта і предмета наукового дослідження;

визначення мети наукового дослідження;

визначення методів наукового дослідження.

2.3.2. Робота з літературними джерелами за темою наукового дослідження та складання бібліографії.

2.3.3. Формування звіту з науково-дослідної практики.

2.3.4. Підготовка наукової публікації за результатами практики.

2.4. Переддипломна практика.

2.4.1. Надання загальної характеристики туристичного підприємства (бази практики) за такими складовими:

історія, сучасний стан, місія підприємства;

організаційно-правова форма бази практики та висновки щодо її доцільності з огляду на організацію туристичної діяльності підприємства;

організаційна структура: наведення схеми, розподілу функціональних обов'язків, надання характеристики управлінської діяльності, визначення методів управління;

аналіз структури наданих послуг за останні два роки;

основні напрями діяльності підприємства туристичного підприємства (бази практики);

бізнес-зв'язки підприємства (партнери, проекти);

аналіз фінансових показників діяльності підприємства за останні два роки.

2.4.2. Оцінювання маркетингової політики:

оформлення групових та індивідуальних турів;

визначення принципів формування вартості туру;

визначення принципів роботи з клієнтами;

здійснення контролю за якістю послуги;
визначення та оцінювання стратегії просування послуг.

2.4.3. Визначення ступеня розвитку інформаційної системи туристичного підприємства (бази практики):

визначення рівня використання інформаційних технологій: необхідно зазначити, які програмні продукти використовують на підприємстві для управління його діяльністю, дослідження туристичного ринку, складання звітності, внутрішнього документообігу тощо;

визначення основних каналів отримання зовнішньої інформації.

2.4.4. Визначення конкурентних позицій підприємства на ринку туристичних послуг:

аналіз зовнішнього середовища туристичного підприємства (бази практики);

оцінювання внутрішнього середовища туристичного підприємства (бази практики);

конкурентний аналіз підприємства та визначення рівня його конкурентоспроможності на ринку.

2.4.5. Формування звіту на підставі отриманої інформації.

Перелік документів, які потрібно подати для допуску до захисту звіту за видами практик:

ознайомлювальна практика: звіт із підписом наукового керівника від університету. Здають у визначені терміни відповідно до вимог кафедри;

виробнича практика: заповнений щоденник із підписами керівника бази практики та наукового керівника від університету, звіт із підписом наукового керівника від університету здають у визначені терміни відповідно до вимог кафедри;

науково-дослідна практика: звіт про науково-дослідну практику із підписом наукового керівника від університету. Здають у визначені терміни відповідно до вимог кафедри;

переддипломна практика: заповнений щоденник із підписами керівника від бази практики та наукового керівника від університету; звіт із підписом наукового керівника від університету. Здають на кафедру в терміни, визначені кафедрою.

Перелік документів для проходження практики:

1. Договір про проведення практики між ХНЕУ ім. С. Кузнеця і базою практики.

2. Щоденник практики.
3. Програма практики (розробляє науковий керівник практики від університету).
4. Звіт про проходження практики.

3. Вимоги до баз практик

1. Місцем проведення практики є підприємство, установа, організація будь-якої форми власності, що може забезпечити виконання програми практики за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

2. Місце бази практики може бути вибрано здобувачем вищої освіти самостійно за умови її відповідності вимогам навчальної програми за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

3. Базою практики для проходження ознайомлювальної та науково-дослідної практики є університет (ХНЕУ ім. С. Кузнеця).

4. Підставою для проходження виробничої та переддипломної практики здобувачами вищої освіти є попередньо укладений договір між підприємством, установою, організацією (базою практики) і ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

5. Місце бази практики визначають на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу відповідно до попередньо укладених договорів.

6. У разі виникнення форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) місце бази практики здобувача вищої освіти може бути змінено незалежно від попередньо укладених угод між базою практики та ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

4. Організація проведення та керівництво практиками

1. Викладачі кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу здійснюють керівництво практикою та виконанням програми здобувачами вищої освіти.

2. Керівниками практики призначають викладачів кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу на засіданні кафедри.

3. Науковий керівник практики здобувачів вищої освіти здійснює:
контроль прибуттям здобувача вищої освіти до бази практики;
контроль за виконанням програми практики;
надання консультацій щодо збирання та опрацювання інформації,
необхідної для формування звіту;

контроль за вчасним поданням звіту про проходження практики
на кафедру підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу.

4. Керівник практики від кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу здійснює загальну координацію з питань організації практики, а саме:

організовує проведення інструктажу здобувачів вищої освіти перед
початком практики про порядок проходження практики;

повідомляє здобувачів вищої освіти про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: подання звіту, вимоги до оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовку виступу тощо;

контролює процес проходження практики здобувачами вищої освіти на підприємствах;

організовує захист звітів про практику.

Обов'язки здобувачів:

відвідувати заняття з ознайомлювальної та науково-дослідної практики відповідно до розкладу занять в університеті;

за тиждень до початку практики (виробничої, переддипломної) надати кафедрі підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу договір про проходження практики з підписами керівництва бази практики;

за два робочі дні до початку виробничої та переддипломної практики здати на базу практики направлення на практику;

у терміни, визначені кафедрою підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу, пройти інструктаж із правил техніки безпеки;

скласти графік проходження практики і погодити його з керівником практики від бази практики;

дотримуватися правил техніки безпеки та внутрішнього трудового розпорядку, що діють на базі практики;

виконувати програму практики та доручення керівника практики від бази практики в межах виконання програми практики;

вести щоденник практики;

сформувати звіт за результатами проходження практики відповідно до вимог, визначених кафедрою підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу;

подати звіт науковому керівнику та комісії кафедри протягом 10 днів після проходження практики.

5. Оцінювання результатів практики

Оцінюють результати проходження й захисту практики за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в університеті (табл. 4).

Таблиця 4

Шкала оцінювання результатів проходження та захисту практики

Оцінка (за чотирибальною шкалою)	Оцінка (за стобальною шкалою)
Диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	1 – 59
Недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	1 – 59

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем вищої освіти за результатами проходження практики, ураховує:

відгук керівника від бази практики;

відгук керівника від кафедри;

презентацію здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

відповіді на запитання.

До захисту допускають звіт, який відповідає принципам академічної доброчесності. Перевірку звіту про практику здійснює відповідний підрозділ університету з використанням інтернет-сервісу StrikePlagiarism.com. Рівень унікальності звіту про практику визначають протоколом кафедри і доводять до відома здобувача вищої освіти науковим керівником із практики.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили у визначений термін звіт про практику, будуть мати академічну заборгованість.

У (табл. 5) наведено критерії оцінювання звіту про практику та відповідей здобувача вищої освіти під час захисту.

Таблиця 5

**Критерії оцінювання звіту про практику
та відповідей здобувача вищої освіти під час захисту**

Бали	Ознайомлювальна	Виробнича	Науково-дослідна	Переддипломна
1 – 59 балів	програмні питання абсолютно не розкрито; не дотримано вимог щодо оформлення звіту; порушено терміни подання звіту	програмні питання абсолютно не розкрито; не дотримано вимог щодо оформлення звіту; порушено терміни подання звіту	програмні питання абсолютно не розкрито; не дотримано вимог щодо оформлення звіту; порушено терміни подання звіту	програмні питання абсолютно не розкрито; не дотримано вимог щодо оформлення звіту; порушено терміни подання звіту
60 – 73 бали	програмні питання розкрито частково; не дотримано всіх вимог щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту	програмні питання розкрито частково; не дотримано всіх вимог щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту	програмні питання розкрито частково; не дотримано всіх вимог щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту	програмні питання розкрито частково; не дотримано всіх вимог щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту
74 – 89 балів	програмні питання розкрито з допущенням незначних помилок; виконано всі вимоги щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту	програмні питання розкрито з допущенням незначних помилок; виконано всі вимоги щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту	програмні питання розкрито з допущенням незначних помилок; виконано всі вимоги щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту	програмні питання розкрито з допущенням незначних помилок; виконано всі вимоги щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту
90 – 100 балів	змістовно розкрито всі програмні питання; виконано всі вимоги щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту	змістовно розкрито всі програмні питання; виконано всі вимоги щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту	змістовно розкрито всі програмні питання; виконано всі вимоги щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту	змістовно розкрито всі програмні питання; виконано всі вимоги щодо оформлення звіту; виконано всі вимоги щодо терміну подання звіту

Загальні вимоги до оформлення звіту:

загальний обсяг звіту про практику (без урахування додатків) становить 25 – 30 с.;

формат аркуша А4 (210×297 мм);

шрифт – Times New Roman;

інтервал – 1,5;

абзацний відступ – 1,25 см;

поля: ліворуч – 3 см, праворуч – 1,5 см, зверху і знизу – по 2 см;

орієнтовний обсяг структурних складових звіту: вступ – 2 – 3 с., основна частина – 20 – 25 с., висновки – 2 – 3 с.;

мови звіту – українська, англійська;

комплектація звіту: титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел;

нумерацію сторінок, використання формул, діаграм, таблиць, оформлення додатків та посилання на літературні джерела здійснюють відповідно до загальних вимог, установлених для написання курсових і дипломних робіт;

звіт подають на паперовому носії або в електронному варіанті відповідно до вимог, визначених кафедрою.

Умови допуску здобувача вищої освіти до захисту звіту про проходження практики:

здобувачем вищої освіти оформлено та своєчасно подано всі необхідні документи для проходження практики;

здобувачем вищої освіти виконано програму та індивідуальні завдання практики;

здобувачем вищої освіти сформовано звіт відповідно до вимог, визначених кафедрою;

безпосередній допуск до захисту здійснює науковий керівник практики та підтверджує підписом на титульному аркуші звіту;

невиконання раніше наведених у цьому документі умов дає підстави науковому керівнику не допускати здобувача вищої освіти до захисту звіту, про що ухвалюють відповідне рішення за погодженням із завідувачем кафедри.

Рекомендована література

Основна

1. Галузеві стандарти Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://surl.li/gpkmv>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. (док. № 436-IV, ред. від 01.01.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Конституція України від 28.06.1996 р. (док. № 254к/96-ВР, ред. від 01.01.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-D0%B2%D1%80#Text>.
4. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (WTO). – Режим доступу : <https://www.unwto.org/>.
5. Офіційний сайт Державного агентства з розвитку туризму. – Режим доступу : <https://www.tourism.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Національної туристичної організації України. – Режим доступу : <https://www.ntoukraine.org>.
8. Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг : Закон України (док. № 85/96-ВР, ред. від 07.01.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04#Text>.
9. Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства : Закон України (док. № z680/02, ред. від 29.01.2021 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02#Text>.
10. Про курорти : Закон України від 19.01.2006 р. (док. № 2026-III, ред. від 16.10.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>.
11. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. (док. № 85/96-ВР, ред. від 07.01.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
12. Про Туризм : Закон України від 15.09.1995 р. (док. № 324/95-ВР, ред. від 16.10.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

13. Цивільний кодекс України від 19.06.2003 р. (док. № 435-IV, редакція від 01.01.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

14. Eurostat [Electronic resource]. – Access mode : <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>.

15. World bank open data [Electronic resource]. – Access mode : <https://data.worldbank.org>.

Додаткова

16. Україна інкогніта [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ukrainaincognita.com>.

17. Earth3dmap [Electronic resource]. – Access mode : <https://earth3dmap.com/>.

18. Free travel [Electronic resource]. – Access mode : <http://freetravel.com.ua>.

19. Virtual tours [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.virtourist.com>.

Зміст

Вступ	3
1. Види, загальні характеристики, мета і заплановані результати практик	4
2. Зміст практик	11
3. Вимоги до баз практик	14
4. Організація проведення та керівництво практиками	14
5. Оцінювання результатів практики	16
Рекомендована література	19
Основна	19
Додаткова	20

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Наскрізна програма практики
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
освітньої програми «Туризм»
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Стрижак** Олена Олегівна
Вовк Катерина Михайлівна

Відповідальний за видання *М. М. Салун*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *В. О. Дмитрієва*

План 2025 р. Поз. № 2 ПП. Обсяг 22 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61165, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*